68ste Jaargang — N° 87. Zaterdag 16 September 1922

BUREEL EN REDACTIE
DRUKKERIJ COLLÉE
— (Naaml. Maatsch.) —
TONGEREN.
Abonnementsprijs fr. 7.50
Telefoon 12
15 centiemen het nummer.
Postcheks rekening n° 84855.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG

AANKONDIGINGEN :
Voor de aankondigingen buiten de provinciën Limburg en Luik, wende men zich uitsluitend tot de *Agence Havas*, 13, Boulevard Adolphe Max, BRUSSEL ; 8, Place de la Bourse, PARIJS en 6, Bream's Buildings, LONDEN. E. C. 4.

TONGEREN, 16 SEPTEMBER 1922.

AAN ONZE LEZERS. Bij gebrek aan plaats kunnen wij, tot onze spijt, verschillende ingezonden mededeelingen heden niet inlasschen : zij worden tot een volgend nummer verschoven.

Het vervolg over de *Beschrijving der Plinius Fontein*, die zooveel bijval bij onze lezers vindt, moeten wij insgelijks tot aanstaande week verschuiven.

Rijk zijn !

Op onze dagen hooren we nog al dikw jls de vraag stellen, als er kwestie is van trouwen : Hoe zit het ? Zijn er nog al schijven ? Zijn ze rijk ?

Wat is rijk zijn, beste lezers ?

Ge zult zeggen, dat is veel geld en goed bezitten. Maar hoeveel moet men in handen hebben om den naam van rijk waardig te zijn ? Dat valt te zien. Op den buiten schat men vele menschen voor rijk, die in de stad op dezehoedanigheid geen aanspraak zouden maken.

Ge zult misschien zeggen, goede lezer, wat belang geeft deze zaak ? Hewel, we zullen u zeggen, dat er veel menschen gevonden worden, die jaren en jaren, ja, geheel hun leven werken en zwoegen, armtierig en bekrompen leven met het doel eens te kunnen doorgaan als rijk, of dezen titel te laten aan eenen erfgenaam.

Welke dwaasheid !

Rijk zijn wordt bij velen gehouden als het geluk ! — Dit is niet altijd waar. Hoevele menschen vindt men niet, die gelukkig en tevreden leven, die hun best doen, om deftig door de wereld te komen, zonder bezit van geld of goed ? — Zij slijten met genoegen hunne dagen en trachten hun bestaan te winnen, zonder den eeretitel des rijkdoms na te jagen.

Ha ! wij kennen vele lieden die rijk zijn, die om niets wegens hun bestaan moeten verlegen zijn, en die dom genoeg zijn zich alle genoegens te ontzeggen en hunne dagen in verveling en verdriet slijten...

Mijn God, welk ellendig en droef leven ! — Nooit genoeg ! Altijd die zucht naar meer en meer !

Geld bezitten voor 't bloote bezit, dat is belachelijk en dom ; bezitten voor het genot, dat is loffelijk en hoogst te prijzen.

Zich zelven en de zijnen weldoen, de menschen die in nood zijn helpen, de goede werken ondersteunen, ziedaar het nut, het voordeel en het aangename van rijk te zijn.

Wie goed gebruikt maakt van den gunstigen toestand, waarin de Voorzienigheid hem geplaatst heeft, verwerft en verdient de achting zijner medeburgers. En hij, die die de rol niet verstaat welke het Opperwezen hem oplegt, als goedbedeelde der fortuin, wordt veracht van iedereen en mag de dood afwachten en zijn geld laten liggen voor anderen, die er soms lang op geloerd hebben en er veelal goede sier mee maken. — Wij benijden hem niet, maar beklagen hem diep !

Voorzeker is geld hebben een schoon meubel in een huishouden, en 't geld dat stom is, maakt recht wat krom is. Maar het geld geeft niet wat het niet heeft : zijne weldaden hangen af van dengene die geld bezit.

Beste lezer, weest weinig bekommerd met rijk te zijn, maar weet goed gebruik te maken van hetgeen ge wint en bezit, en ge zult een gelukkig en benijdenswaardig leven slijten...

De jaren der jeugd.

De jaren der jeugd zijn de kostbaarste van het leven, dit is eene spreuk waarvan wij de waarheid slechts begrijpen als de jeugd vervlogen is. Als het t laat is, beseffen wij eerst goed de bedoeling dezer woorden. Wij herinneren ons dan het verledene, en voor onzen geest zweeft als een schim, de jonge lentetijd waarvan wij vroeger de kostbaarheid niet kenden.

Gelijk de vlinder van bloem tot bloem rondfladdert en slechts gestreeld wordt door hare schoone kleuren, doet ook de jonge mensch : onbewust van de aardsche grootheden en van de hinderpalen die hij op zijne loopbaan kan tegenkomen, leeft hij denkende aan niets dan zijne vermaken. Alles ziet hij aan gelijk de glinsterende kleuren der bloemen, verdriet of kommernis kent hij niet, immers hij heeft zijne ouders die voor hem zorgen, hem voeden en eene goede opvoeding geven.

Maar helaas, hoevelen zijn er niet, die in de plaats van die waar te nemen, slechts denken aan beuzelarij, aan het woelige spel, aan vermakelijkheden.

Hoe kort zijn deze dagen, hoe vervliegen die uren, die terzelfder tijd het geluk met zich slepen. Gelijk ook de lente des jaars, verdwijnt ook de lente des levens.

Zij is gelijk de bloem die nauwelijks ontloken zijnde, geknakt wordt om zich niet meer op te heffen. Ongelukkig degene die de jaren der jeugd niet waargenomen heeft, want de verdwenen tijd is niet meer in te halen.

Eens de jeugd voorbij, waakt geen ouderlijke arm meer boven hem. Hij dwaalt dan in de wijde wereld rond, gelijk het brooze schip op de wateren des oceaans rondvaart, en wiens stuurman er de klippen of rotsen niet van kent noch zelfs de woestheid der baren niet van ondervonden heeft.

O jongelingen en jonge dochters, gebruikt wel de jaren uwer jeugd, luistert naar den raad uwer ouders en naar de wijze lessen van verstandige leiders,

Waakt bestendig over u zelve, opdat wat u aan de jeugd werd geschonken niet spoedig verloren ga en den verderen levensloop verbittere.

Het talengevaar.

Men moet nooit iets overdrijven en zich al tijd beieveren in alles eene juiste maat te houden. Als men zich uit het zakenrumoer terugtrekt en in stilte overweegt, dan geeft men zich gemakkelijk rekening hoe de verbeelding, de naijver, de koorts der polemieken de werkelijkheid overdrijven en hoe zij deze verdraaien.

Als men, bij een vreedzaam onderzoek den zedelijken toestand van België wil vaststellen, dan moet men bekennen dat deze betrekkelijk voldoende is en minder ingewikkeld, minder gevaarlijk dan dien van andere landen, die dezelfde schokken als wij ondergaan hebben. Een pijnlijk punt nochtans, vestigt de aandacht. De taalkwestie kan in ons land, voor hetwelk de eenheid eene hoofdzakelijke voorwaarde is van sterkte en bestendigheid, eene ernstige oorzaak worden van verzwakking en eene bedreiging voor de toekomst der natie.

Zoo de taalkwestie zich hepaalde met het eischen van een vlaamsch hooger onderwijs, zulks zou geen gevaar opleveren, en geene scheuring teweeg brengen tusschen ons volk. Wat men ook bewere of niet, de transche taal zal altijd de taal blijven van het puik, en het werktuig van het verstandelijk gedeelte der bevolking.

De flaminganten vragen thans de vervlaamsching der Gentsche Hoogeschool Maar zal het daarbij blijven ? Als men hunne strijbladen leest en zekere redenaars hoort spreken, dan heeft men den indruk dat zij andere bedoelingen hebben dan het inrichten van hoogere leergangen.

Hoe willen zij het toekomstige België ingericht zien ? Velen hunner kopstukken verklaren zich tegen de scheiding, ee willen de nationale eenheid behouden. Zij verklaren met nadruk het land niet te willen verdeelen, het fransch niet te willen verbannen, dat het transch noodig is voor het vlaamsche volk. Zij zelf spreken en lezen fransch, doch hunne beweringen dat zij verdrukt zijn en hunne oorlogskreten — de taal van Daels en meer anderen — alles schijnt aan te duiden dat zij onder het volk een soort opstand willen inrichten, door een aanhoudend en bestendig geweld, dat slechts tot verbrokkeling kan leiden.

Voor 1914 kregen zij eene wet op het middelbaar onderwijs, en sinds den wapenstilstand eene bestuurlijke wet. Thans willen zij de Hoogeschool van Gent innemen.

Wat zal het daarna zijn ? Sinds lang bestaat er eene Vlaamsche Akademie. Wat heeft zij voortgebracht ? Wat heeft zij gedaan voor de vlaamsche wetenschap, voor de vlaamsche gedachten, voor het onderwijs van het vlaamsche volk ?

Dus, nogmaals, welk is het doel, waar is het eindpunt dezer beweging ? Ziedaar wat al degenen, die zich met de toekomst van het Vaderland bekommeren zich afvragen.

Onze roemrijke gesneuvelden, die hun leven opofferden voor het Vaderland, deden zulks om het bestaan van België te verzekeren en het te vereeuwigen. De taalkwestie, die zooveel verdeeling teweeg brengt, dreigt ons land tot verval en ontbinding te brengen.

Het Drama te Obercassel

Eene nieuwe wending. — Moord en zelfmoord.

Als een donderslag is een nieuwe vertelling over den moord der twee Belgische soldaten te Obercassel neergevallen. Die twee soldaten zouden niet door Duitschers vermoord zijn, maar hun eigen tegen malkander hebben doodgevochten.

Belangrijke bestatigingen zijn gedaan door het militair parket, dat de zaak van Obercassel onderzoekt. Herinneren wij dat ter plaats van het voorval, dicht bij de lijken van de twee slachtoffers, twee kardoeshulzen van een pistool gevonden werden, alsook een kogel en een kardoes.

Het militair parket heeft kolonel Mage met een onderzoek gelast. Deze heeft zijn verslag nog niet neergelegd, doch het blijkt uit zijne eerste bestatigingen, die hij ter kennis van het parket gebracht heeft, dat de hulzen voortkomen uit het pistool dat de sergeant Stas in de hand hield, toen hij gevallen is.

Wat de kardoes betreft, deze draagt hetzelfde merk als de kardoezen die in het bezit van de Duitsche policiemannen zijn.

Deze bestatigingen hebben aanleiding tot nieuwe opsporingen gegeven en beperken het veld der verdenkingen. Het blijkt dat men de vermoedens moet afweren, die wogen op de verbruikers die zich in het bierhuis bevonden en die men in hechtenis genomen had. Bijgevolg zijn zij terug in vrijheid gesteld, alsook de bierhuishouder en zijne vrouw. Doch de zoon van den bierhuishouder, die bedreigingen tegen Stas uitgesproken had, is in stant van aanhouding.

Zekere Laube, die zich in het bierhuis bevond en die verdwenen is, wordt ieverig opgezocht. Men vermoedt dat hij te Cassel (onbezet grondgebied) eene schuilplaats gezocht heeft. Twee officiers der Duitsche policie zijn gezonden om hem op te sporen en aan te houden.

Men dient de verslagen af te wachten van de wetsdokters Stockis en Lerger, de besluiten van den expert Mage en, eindelijk, den uitslag van andere middelen van onderzoek om een verder oordeel te kunnen vellen.

Stads- & Provincienieuws

Tongeren. — De Nationale Bond van Vermiekte en Invaliede soldaten van den Oorlog 1914 1918, Afdeeling Tongeren, heeft de eer de bevolking van Tongeren en omstreken te berichten dat zij niets gemeens heeft met de verschillende inrichtingen van Private nachtwakers die tegenwoordig onze stad met hun bezoek vereeren, en teekent krachtdadig protest aan tegen alle misbruik welke van haren naam zou kunnen gemaakt worden.

Voor de Afdeeling Tongeren :

De Schrijver, ALF. TIMMERMANS. — *De Voorzitter,* L. J. INDEKEU.

Vervolg der Inschrijving lijst voor het vaandel der verminkten van den oorlog. — Afdeeling Tongeren :

Overgebracht	fr. 185.75
P. Collée, Advokaat	20.00
Naamloos	2.00
Banque Générale de Liége à Tongres	50.00
G. Hoorenbeeck	20.00
Em. Demarteau, drukker	10.00

— *Gouden Bruiloft.* — Op Maandag 18 September 1922, zullen de echtgenooten Martin Vliers-Baré, wonende in de Wijngaardstraat te Tongeren, hunnen gouden bruiloft vieren.

Hoogmis om 9 uren ; om 10 uren ontvangst door het gemeente bestuur op het Stadhuis.

— *Kermis.* — Het weder heeft dit jaar onze Kermis niet begunstigd. Elken dag viel een fijne doordringende regen, die slechts bij tusschenpoozen ophield, en daarbij was het een koud, oprecht herfstweder, zoo dat vele mantels en overjassen voor den dag zijn gehaald.

Zaterdag avond werd de Kermis geopend door een muziek- en fakkeltocht, die eene groote menigte te been bracht.

Zondag, ondanks het dreigend weder, kon de processie van O. L. Vrouw haren gewonen omgang doen, door de versierde en bevlagde straten onzer stad De processie was waarlijk prachtig ; op gansch den doortocht, en vooral rond de rustaltaren, verdrong zich eene talrijke menigte om den godsdienstigen stoet voorbij te zien trekken, of den zegen van het Allerheiligste te ontvangen.

Het concert, maandag door de Koninklijke Harmonie der Concordia op het kiosk der Groote Markt gegeven, werd door talrijke muziekliefhebbers bijgewoond en behaalde groote bijval. Onze gelukwenschen aan den flinken bestuurder, M. Duysens, leeraar aan het Conservatorium van Luik

Talrijk ook zijn de tongenaren, die in onze groote steden verblijven, naar onze Kermis gekomen. Aan deze gewoonte blijven zij niet te kort ; immers, allen komen nog eens gaarne naar hunne geboortestad, om bij familieleden eenige gezellige en aangename uren door te brengen.

Het getal vreemdelingen was niet zoo groot als andere jaren ; het slechte weder dat de feststemming eenigszins bedierf, was er de oorzaak van.

De foorkramers hadden evenwel hunne gewone klienteel, en de feestelijkheden door verschillende Maatschappijen in hunne lokalen ingericht, werden door veel volk bijgewoond.

Het welgekend Morrellenbier, door onze herbergiers gereedgemaakt, was dit jaar waarlijk lekker ; ook vond het vele liefhebbers en werd er tijdens deze Kermisdagen menig pintje Morrellen naar binnen gesipt.

Van wanordelijkheden hebben wij niet gehoord, buiten een weinig nachtlawijd van eenigen die wat te diep in 't glas hadden gekeken en vergeten hadden op tijd naar huis te gaan.

Kermisfoor. — Donderdag is steeds de bijzonderste dag der Kermis ; dit is vooral de dag der buitenlieden, die in groot getal naar Tongeren komen ter gelegenheid der van ouds gekende paardenmarkt, Kermisfoor geheeten, welke alsdan plaats heeft. Ongelukkiglijk heeft nogmaals de regen dezen dag komen bederven ; slechts bij korte tusschenpoozen klaarde het weder op, om dan opnieuw beginnen te regenen. De Kermisvierders werden dan telkens, door dezen ongenoodigden gast, van de Markt verdreven

Dezen dag vooral is nadeelig geweest voor foorkramers, herbergiers en neringdoeners.

Er werden op deze foor 247 paarden tekoop gesteld.

— *Sterfgeval.* — Onze medeburgers hebben met oprechte deelneming het afsterven vernomen van Mevrouw Paul Frère, geboren Marie-Guillemine-Marguerite Domken, geboren te Luik den 14 April 1866, en overleden te Tongeren den 8 September 1922, voorzien van de laatste Hh. Sakramenten.

De overledene was eene voorbeeldige echtgenoote en moeder. Zij was minzaam in haren omgang met iedereen, en milddadig voor de behoeftigen. Met oprecht christene gelatenheid verdroeg zij hare pijnlijke ziekte, vol betrouwen op God, die zij altijd trouw gediend had.

Eene groote menigte woonde maandag in O. L. Vrouwe Kerk, de plechtige lijkdienst bij.

Aan de geachte familiën, door dit afsterven in rouw gedompeld, bieden wij onze oprechte deelneming.

*** Mijnheer PAUL FRÈRE, pleitbezorger, en zijne zonen, de Heeren ARMAND, WALTHÈRE en CHARLES FRÈRE, te Tongeren, vervullen de droevige plicht het overlijden te melden van hunne teergeliefde echtgenoote en moeder,

Mevrouw Marguerite DOMKEN

overleden den 8 September 1922.

De personen, die geen rouwbericht ontvingen, worden verzocht dit als dusdanig te aanzien.

— *Prijs van eerlijkheid.* — Verleden maandag heeft op het stadhuis, in tegenwoordigheid van een talrijk publiek, de uitreiking plaats gehad van den prijs van eerlijkheid, gesticht door eenen tongenaar, M. Jos. Reiners-Toppet, tot beloning aan den persoon die zich door eene daad van eerlijk onderscheiden heeft.

M. ALEXIS LEFFREN, beambte op het bureel der belastingen te Tongeren, vond op 28 Juni, in de Muntstraat, eene brievestesch inhoudende 13,000 fr. in bankbrieven.

Na neerstige opzoekingen kon men den eigenaar ontdekken. Deze bedankte den vinder, en zette zijnen weg voort zonder het noodig te achten eene beloning te schenken.

De Stad Tongeren heeft deze eerlijke daad willen beloonen, en aan M. Gleeren den prijs van 200 fr., gesticht door M. Jos. Reiners-Toppet, voor 1922, toegekend.

M. ARNOLD AUGUSTE SWERTS, brievendrager, vond op 17 Mei, op den Piekelpoel, eene brieventesch, bevattende ruim 700 fr. Na deze onderzocht te hebben, kon hij vaststellen dat zij toebehoorde aan M. Nestor Vanderkelen, handelaar, te Tongeren, Deze werd opgezocht en terug in het bezit gesteld van zijn verloren geld. Hij schonk aan M. Swerts 20 fr. beloning.

Voor dit bewijs van eerlijkheid, schenkt het Stadsbestuur aan M. Swerts eenen prijs van 100 fr., zijnde de beschibare som der stichting Jos. Reiners-Toppet, voor 1921

Aan deze twee eerlijke beambten sturen wij onze beste gelukwenschen.

ZAAL CONCORDIA TONGEREN

Zondag 24 September 1922, om 3 en om 8 uren

DE GOUDEN SPIN

Kluchtspel in 4 bedrijven
door F. VON SCHONTHAN.

Opgevoerd door de leden van den Tooneelkring
DE WITTE LELIE
met de medewerking van
Mevr. J. POTHARST en Mej. L. OSSELAERE, van Brussel.

Tusschenpoozen door de Symphonie der Concordia.

Prijzen der plaatsen : Voorbehouden, 2,50 — Eerste rang, 1,50 — Galerie, 1 f.

Men kan zijne plaatsen voorbehouden van nu af bij M. Constant Stevens, Sint-Maternuswal, en den dag der vertooning, van 10 tot 12 uren in het lokaal der Concordia.

Paardenmarkt te Tongeren, Donderdag, 19 October aanstaande.

Op de markt van verleden Donderdag waren te koop gesteld: Rundvee 230 ; kalveren 2 ; vette varkens 5 ; loopers 513 ; Baggen 1778.

Paarden 200 ; Veulens 87.

MARKTPRIJZEN :

Boter, den kilo		fr.	12.00 tot 12,50
Eieren de 26		fr.	12,50 tot 13.00
Konijnen		fr.	9 tot 15
Hennen, de koppel		fr.	17 tot 21
Kiekens		fr.	7 tot 12
Duiven		fr.	6 tot 12
Tarwe	de 100 kilos	fr.	60
Rogge	»	»	57
Haver	»	»	71
Gerst	»	»	55
Aardappelen	»	fr.	15 tot 16
Hooi	de 1000 kilos	»	380 tot 400
Stroo	»	»	167 tot 180

Markt van Borgloon

Vette Varkens 5 van 5.75 tot 6 00 fr de k. — Loopers 70 — Baggen 50. — Hennen de koppel 15 fr. — Kiekens de koppel 8 fr. — Duiven 5.00 de koppel. — Konijnen, het stuk 10 tot 14 Boter, de kilo, 11,50 tot 12 00. — Eieren, de 26, fr. 13,50 fr. — Aardappelen, 25 fr. — Appelen 20 tot 25 fr. — Peeren 15 tot 20 fr. — Pruimen 40 tot 45 fr.

Paardenmarkt, op Maandag 2 October.

Officieele Akten.

De volgende toelagen worden verleend in de provincie Limburg:

Fr. 14,193,52 aan de kerkfabriek te Munsterbilzen voor het vergrooten der Kerk ;

Fr. 1,607,39 aan de gemeente Wimmertingen, voor herstellingswerken aan de pastorijen.

— Bij koninklijk besluit van 23 August 1922, werden benoemd tot leden der schiftingscommissie, aan het Provincietonds der Meestbegaafden van Limburg verbonden :

De Eerwaarde heeren Engelen, bestuurder van het Sint-Jozefscollege, Hasselt ;

Lenssen, J., opziener van de bisschoppelijke colleges Sint Truiden ;

De heeren Mesotten G., docter in de geneeskunde, Hasselt ;

Meugens G., eereleeraar aan het athenaeum van Antwerpen, Hasselt ;

Sterk, bestuurder der gemeentelijke jongensschool, Hasselt.

MENGELWERK VAN « *DE POSTRIJDER* »

— 2 —

ZIJN KEUS

DORPSVERHAAL

DOOR

JEF TIMMERMANS

(VERVOLG).

Wat hij thans las was getiteld « Een Tor van Goud. » Hij verslond letterlijk het verhaal.

Het moest hem zelfs zeer aanbelangen, want toen hij op het einde kwam, las hij het gedeeltelijk opnieuw. Toen hij gedaan had, legde hij het boek op de tafel, stond op en stapte in nadenken verslonden, de kamer op en neer, nu en dan tot zijn eigen sprekend, als had hij eene zeer gewichtige zaak onderhanden.

. . . . . .

Op zekeren Maandagmorgen, 't was den tienden dag sedert zijne komst, bleven deur en vensterblinden gesloten. De werklieden, die hem elken dag bij hunne komst zagen, waren verwonderd nog alles gesloten te vinden. Zij wachtteden nog een tijdje, klopten toen en geen antwoord bekomende dachten zij dat Vandersteen in de vroegte ergens zou naartoe gegaan zijn, maar toch vonden ze, bij eenig nadenken oumogelijk dat hij zou vertrokken zijn, zonder hen daar van te voren van op de hoogte stellen, daar zij de deur moesten geopend hebben, om aan hun werk te kunnen gaan.

Men besloot ten laatste langs achter in huis te dringen en brak de deur open, ten einde te zien wat er gaande was.

Alles was doodstil in huis.

Men kwam in de slaapkamer en zag er Vandersteen ineengekrompen, met verwilderde wezenstrekken, op zijn bed liggen De dekens lagen in wanorde van hem afgestooten.

Men bemerkte dra dat hij opgehouden had te leven.

Daar dit hetzelfde huis, ja, dezelfde slaapkamer was, waar de oude Tummers over 15 jaren vermoord werd, dacht men ook aan moord en diefstal, te meer daar 't bekend was dat Vandersteen veel geld bezat.

Een geneeskundig onderzoek bewees echter dat hij aan hartverlamming was overleden.

De wezenstrekken teekenden de grootste ontsteltenis, als van iemand die zich zeer verschrikt heeft. De geneesheeren leidden daarvan af dat de man in eenen droom erg moest geschrikt hebben, waardoor het hart zich samentrok en aldus den dood veroorzaakte.

III

M. Vandersteen lag dus dood en gansch alleen in zijne woning te Akkerdael, waar hij geene bloedverwanten meer had. Geen mensch, die zich zijner aantrok en geen wonder : pas over eenige dagen er aangekomen, was bij nog een onbekende, die er zelfs geene vrienden, tenzij Karel Hulstmans, aantrof.

Twee gebuurvrouwen stonden op straat bijeen te praten. Elke had een paar brooden onder den arm, want de bakker die van deur tot deur ging verkoopen, was juist doorgereden.

— 't Is wel droewig, zei Trien Moens, zoo juist in 't dorp aangekomen en reeds dood.

— Ja, en gisteren nog vol gezondheid, antwoordde Mie Klaesen, want ik heb hem in zijnen boomgaaad gezien. Daar 't Zondag was, wandelde ik eene wijl in onzen hof met de kleine Godelieve op den arm. Wat onze buurman in zijnen boomgaard verrichtte, weet ik niet, ik kon er niet uit wijs worden, ten anderen ik heb hem ook niet lang gadageslagen. Hij had eene ladder tegen een grooten appelboom geplaatst, had deze beklommen en zat boven in de bloeiende kruin van den boom. Hij liet dan eene koord naar beneden, die tot op den grond daalde. Toen ben ik in huis gegaan, want onze Fien, die uit 't lof buis kwam, riep mij...

— Ja, die verrichting stond zeker in verband met de rupsenvangst, zei Trien, want toen hij had vernomen dat hier telkenjare de bladeren der boomen door de rupsen worden afgevreten, heeft hij aan zijne metsers gezegd, dat hij goede middels tegen deze verwoesters kende, en dat hij ze wel van zijne appelboomen zou afhouden.

— Zoo berekend een mensch soms wat hij morgen gaat verrichten ; ondertusschen komt de dood, de onverbiddelijke dood aan alles een einde stellen, deklameerde Mie.

— Wie zal zijne vrouw de akelige tijding gebracht hebben ? vroeg Trien.

— O, tot nu toe wel niemand, denk ik. De man had hier geene naastbestaanden en vreemden trekken zich gewoonlijk zulke zaken niet aan.

Mie vergiste zich evenwel, want niet zoobaast had Karel Hulstmans den dood van Vandersteen vernomen, of hij vroeg aan den kasteelheer, bij wien hij hovenier was, verlof om naar de stad te gaan, ten einde een telegram aan het adres van 's koopmans vrouw te sturen.

Dit telegram kwam natuurlijk toe in de Tongersche straat, want Karel dacht dat de vrouw nog altijd in hunne woning aldaar verbleef.

Eene meid in de geburen van hunne voormalige woning aldaar hielp echter den telegrambesteller terecht en zoo kwam 't dat Anna nog voor den middag tijding ontving.

Karel had echter de voorzichtigheid gehad het draadbericht aldus op te stellen :

« Mijnheer zeer ziek Kom spoedig ! »

In den nammiddag kwam Anna te Akkerdael aan. Daar zij niet wist waar het huis, door haren echtgenoot gekocht gelegen was, moest zij in het dorp inlichtingen vragen en daarbij kwam het dat zij, in 't buis aangekomen, aangaande den dood van haren man op de hoogte was.

De schok had haar zoo erg aangedaan dat zij bijna niet meer op de beenen kon staan. Zij liet zich bij het bed, waarop men het lijk van haren man geschikt had, op eenen stoel vallen en snikte en kermde hartverscheurend.

't Moet gezegd worden, 't was een harde slag die haar trof : Haren lieflhebbenden echtgenoot, die over tien dagen in volle gezondheid van haar afscheid had genomen om naar hier te komen, vond ze na dood, gestorven zonder haar nog gesproken te hebben... Alles was verzwonden : 't geluk dat ze gedroomd had hier aan zijne zijde te zullen genieten, nu hij zich uit den handel getrokken had, 't was alles vervlogen, vervlogen voor immer !...

Schreiend bij het lijk van haren man bracht zij den nacht door, hare droefheid uitjammerend...

Toen ze tegen den morgen wat tot kalmte gekomen was, dacht ze aan ouze hare dochter.

Deze moest toch ook van het ongeluk dat hen trof onderricht worden en naar hier komen om bij de begrafenis tegenwoordig te zijn. Maar hoe ging ze dat aanleggen ?... Een telegram zenden ?... maar neen, want een kind van dertien jaar kon toch niet alleen van Valkenswaart naar hier komen. Zelfs het meisje gaan halen ?... Maar wie zou dan hier in huis blijven en voor de teraardbestelling zorgen ?

Zij zag eene vrouw uit de geburen, die kwam water halen aan de pomp dicht bij hare woning en vroeg deze of ze niemand wist liefst een vrouwspersoon, die haar dochtertje zou willen halen, natuurlijk tegen goede beloning.

— O, zeide de buurvrouw, dat is een dienst, dien niemand u mag weigeren. Ik zal eens bij de dochter van den onderwijzer spreken. Dat meisje is geleerd en kan overal geraken. Ik zal haar verzoeken eens tot bij u te komen.

Eene halve uur later was 's schoolmeesters dochter bij haar en zei volgaarne aan haar verlangen te zullen voldoen.

De bedroefde weduw gaf haar dan een briefje mee om in de school, waar haar dochtertje zich bevond af te geven.

Tegen den avond was Bertha bij hare moeder.

Ofschoon slechts dertien jaar oud had dit meisje de grootte en lichaamsontwikkeling van de meeste andere dochters die er vijftien tellen. Aan bevalligheid ontbrak het haar evenmin. Hare reinblauwe oogen pastten heelemaal wel in het zachte ovale gelaat, omlijst door mooie goudblonde lokken. Vriendelijk was ze steeds in haren omgang ; ook had de vroolijkheid reeds haren stempel op die zachte wezenstrekken gedrukt.

Thans echter was ze zeer bedroefd en diep ontsteld door de droeve gebeurtenis waarvoor ze naar hier had moeten komen en nadenkend zat zij te snikken...

Eerst had zij van den geliefden vader, die altijd zoo goed voor haar was, die haar, als hij haar nu en dan op school kwam bezoeken, steeds zoovel schoons en lekkers medebracht, eenen brief ontvangen, haar meldend dat men te Akkerdael in België ging wonen, dat het daar voor haar aangenamer zou zijn, veel schooner dan in de stad. Zij verlustigde zich reeds in 't vooruitzicht de vacantie aldaar te kunnen doorbrengen en had er bij hare schoolvriendinnetjes op geroemd op den buiten te mogen wonen... En nu kwam men haar halen om de lijkbaar van den dierbaren afgestorven vader te volgen in het vreemde dorp, dat thans geene aantrekkelijkheid voor haar had.

De vensterblinden waren gesloten. Alles zag er treurig en doodsch uit 't Was een triestige, regenachtige dag, met grouwe lucht, zonder zon. Regendruppels lekten van de boomen en vielen als tranen op den slijkerigen grond...

IV

In de eerstendagen na den dood van Vandersteen, gaf zijne weduwe en dochtertje den vrijen teugel aan hunne grenzeloze droefheid. Alles was hun onverschijlig. Buiten stond weer alles te bloeien en te geuren in den milden zonneschijn. Bijen gonsden hun lentelied van hoop en zonneweelde. De vogelschaar stemde hare schoonste minneliederen in de nabijheid hunner woning. Alles ademde vreugde, hoop en geluk. Alleen Anna en haar dochtertje zaten binnenshuis te treuren om den geliefden afwezigen, die toch zooveel voor hen gedaan had, want de veekoopman bezat, toen hij huwde, slechts een klein kapitaatje, bijna te klein om den veehandel te beginnen. Ook Anna bracht niets bij, want zij was slechts eene arme dienstmaagd, die in Maastricht bij eenen dokter diende. Maar Vandersteen begon aanvankelijk als kleine koopman, maar door zijn moed en vooruitzicht had hij het thans zoover gebracht, dat zijn huishouden van den interest van zijn kapitaal kon leven. Dit alles dacht Anna in haar eigen na en ze mompelde :

— Zelfs zijn leven heeft hij voor ons gegeven, want door al de beslommeringen van den handel heeft hij zich die hartziekte op den hals gehaald, zonder dewelke hij thans waarschijnlijk nog zou leven.

Anna wilde ook haren plicht als moeder volbrengen en toen de bevige droefheid wat begon te bedaren, dacht ze er aan dat 't thans zij was die hunne fortuin, welke later aan Bertha zou toebehooren, moest beheeren, althans op interest plaatsen, want haar man had alles wat hij bezat in geld gedoeden had hij niet, tenzij 't huis met aanhoorigheden dat hij hier te Akkerdael gekocht had), naar hier gebracht in de gedachte het ergens in België te plaatsen. Dat hij dat reeds gedaan had, was zeer onwaarschijnlijk en dan moest de gansche fortuin zich hier in huis bevinden ; in 't tegenovergestelde geval zou zij 't ontvangstbewijs der bank vinden in de kast waar hij gewoonlijk zijn geld en papieren van aangelegenheid bewaarde.

Toen ze in de kast zocht, vond ze in geld slechts de betrekkelijk kleine som van 1000 fr. die haar echtgenoot waarschijnlijk bestemd had voor dagelijksche uitgaven. Een ontvangstbewijs van 't andere geld vond ze eventwel niet. Alles werd afgezocht, niet alleen die kast, maar zelfs het gansche huis, alsmede de kleederen van haren overleden echtgenoot ; maar wat ze ook zocht en zich moeite aandeed, 't baatte niets : 't Geld bleef onvindbaar, zoowel als eenig ontvangstbewijs eener bank.

Dan stelde zij eenen zaakwaarnemer in 't werk, die overal inlichtingen inwon, maar op geen enkel spoor kwam.

Het nieuws was weldra in 't dorp verspreid en er waren er, die vermoedden dat de metsers, die aan het huis hadden gewerkt, ja, zelfs na den dood van Vandersteen alleen bij zijn lijk geweest waren, zich van het geld zouden meester gemaakt hebben.

't Gerecht begon er zich in te mengen en er werden huiszoekingen gedaan bij de metsers, maar er kwam volstrekt niets aan 't licht.

Alles wat mogelijk was, werd gedaan, maar niets gaf eenig resultaat. De fortuin was en bleef onherroepelijk verloren.

(Wordt vervolgd.)